

XXV. ÉVF. 24. SZÁM

ÁRA 50 FILL.

1944. SZEPTEMBER 1.

MAGYAR CSERKÉSZ

Tisztozassunk, csiszolozassunk !

„A védő leszögezte a vádlott kiskorúságát”. Szegény vádlott. Soha többé nem fog növekedhetni. Vagy inkább szerencsés, hogy most már soha meg nem öregedhetik? Hiszen leszögezték a kiskorúságát, ő meg biztos nem vesz harapófogót azért, hogy kihúzza a szögeket és az életkora tovább mehessen.

Valahány sajtónyilatkozat, kijelentés, meggyás elhangzik, szinte ugyanannyi a leszögezés. Leszögezik a nemzet jövőjét, az újítások szükséges voltát, a magyarság nehéz helyzetét, a cserebogárkárok nagy mértékét, azt, hogy Kis János úriember, stb., stb. — és mindezt ebben a mai nehéz világban, amikor szöveget még zugban, magas áron is csak elvétve lehet kapni. Nem is tudom hamarjában, hogyan, miért szakadt jobb sorsra érdemes nyelvünkre a „leszögezés” Sisera-hada. De nem magyaros és még csak nem is értelmes kép. Képzeljétek magatok elé, amint egy cserkészvezető ülésen mindenki leszögez: az összes bák kezében kalapács, fejsze, pöröly, a szög meg 5 mm-től félméterig, ki hogy szereti; nem, ezt a zavaros és tekintélyrontó képet legalább a cserkészek ne használják!

Megállapít, kijelent, kinyilvánít, kinyilatkoztat, ki-mond, meghatároz, körülír, elhatárol, elhatároz — nem hiszem, hogy ezek közül az igék közül egy-egy ki ne segítene, valahányszor „le akarsz szögezni”. Azt pedig, hogy „leszögezte magát”, az a magyar fiú, akinek még hite van, becsületesen így mondja meg: „hitet tett” (pl. a cserkészszeme mellett)!

Tégy te is hitet anyanyelved mellett és határozd el, hogy beszéded tiszta magyarságát megőrizd.

*

Aki nyolcadik gimnáziumba jár, a gondolkodástanban tanulja, hogy a helytelen következtetések egyik forrása a „post hoc, ergo propter hoc”, azaz, amikor azt hisszük, hogy valami azért, mert egy másik dolognál későbbi, okozata is annak a korábbi dolognak. Ha azt, hogy tegnap sütött a nap, helytelen következtetéssel azzal kapcsolom össze, hogy ma pedig esik az eső, akkor

Nyírfák a Gyergyóban

(Kunfalvi felv.)

Kárpáti őrszemek . . .

(Kunfalvi felv.)

világosan értelmetlenséget sütöttem ki, hiszen afelől a nap még ma is ragyoghatna az égen.

Amit azonban így tanulnak a középiskolában, a magyar paraszt biztos észjárása régtől fogva tudja. Nem is mondja soha az okhatározói mellékmondat elején azt, hogy „miután”, hanem mindig azt, hogy „mivel”, mert az első időhatározó, de a második okhatározó kötőszó. Az *intelligens* osztálynak kellett jönnie, hogy ezt a csodabogár értelmi képtelenséget beoltsa nyelvünkbe. „Miután a gyümölcs egészséges, együnk gyümölcsöt”. Hát ebből a romlatlan és értelmes magyar észjárás éppen oda következtetne, hogy „akkor pedig már ne együnk!” Mert, ha „miután”, akkor már utána vagyunk a gyümölcs egészséges voltának, megszűnt az már, mivére is ennők?

Mondat elején mellékmondat szokta az okot közölni, kezd hát „mivel”-el vagy „minthogy”-gyal. Ha az okot utóbb közlöd, lehet szó mellékmondatról, akkor a „mivel”-en és „minthogy”-on kívül „amennyiben”-nel is magyarázhatsz, de ez nem annyira okhatározó, mint inkább magyarázó; ha pedig mellérendelő a szerkezet, ne felejtsetd egyszerre kiveszőfélbe került jó „mert” szavunkat.

„Mivel kevés volt az ennivaló, összébb húztuk a nadrágszíjat”.

„Minthogy ez a parnok úrra tartozik, jelentsük neki”.

„Te mégy ki őrségre, mivel Jancsinak fáj a lába”.

„A mennyiségtan fontos tantárgy, amennyiben gondolkodásunkat világossá teszi”.

„Nem jövök ide többet, minthogy rosszul fogadtatok”.

„Szeretem a Magyar Cserkészt, mert igazi magyar szellem sugárzik belőle”.

Erzed, milyen suták volnának e mondatok „miután”-nal?

„Miután kisütött a nap, kibújtunk a szabad levegőre”.

„Miután jól betakaróztunk, mélyen elaludtunk”.

Ilyenkor van a „miután” helyén!

Piláthy György

MAGYAR CSERKÉSZ

SZERKESZTI: VELŐSY BÉLA

XXV. ÉVF. 24. SZÁM

1944. SZEPTEMBER 1

Főcserkésziünk — a Tatár-hágó hőse

Fiúk olvassátok büszke örömmel a Főcserkész Urunkat méltató hivatalos közleményt! Merítsetek diadalmas erőt ezekből a sorokból mindennapi munkátokhoz és a mai kemény idők megpróbáltatásaihoz. A magyar cserkészek ezreinek büszke szeretete és imája kíséri a Tatár-hágó hőseit dicsőséges hadiútjain, aki minden megbízásában példát mutatott eddig is egész életében.

„A történelem számontartja: hányadik szabadságharcát vívja a nemzet.

Az orosz imperialista törekvésekkel szemben a harmadikat. Először 1849-ben taposta és dúlta hazánk földjét és áldozatul adtuk Petőfi Sándort is.

Most ismét a határok előtt sűrűsödnek Istent nem ismerő, tömött soraik. Ismét szabadságharcot kell vívni velük, hogy ezeréves földünket, keserves verejtéssel megáztatott göröngyeinket becsülettel megtarthassuk.

A Tatár-hágó előtt tíz napon át tombolt a legvéresebb csata, Európa mindenre elszánt Batu Khánja, a vörös cár ezen a földön is uralkodni akart.

Itthon, ahol a légitámadások sötét gondjaival, a mindennapi kenyér verejtékes megteremtésével van

elfoglalva a nemzet, döbbsenten eszmélt sorsa új fordulatára: itt a harmadik szabadságharc, amelyet mindenáron meg kell nyernie, mert a csata elvesztése egyet jelentene a végső pusztulással.

A Tatár-hágó szikláit ezekben a véres és kegyetlen napokban csapatai élén egy hallgatag, fegyelmezetten magábanéző, félelmet és megalkuvást nem ismerő férfi védte: vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy.

Neki köszönheti a nemzet, hogy az ország belső útjait 1849 és 1914 tele után nem szaggatják újból az orosz aknák és gránátok tízezrei.

Delatyn, Dóra, Jaremcze, Jamna, Mikulinczin látták ezt a férfit harcolni, parancsokat adni, támadni, védeni egyaránt. Mindig és mindenütt ott volt az első tűzvonalban. Bátorított és példát mutatott.

Törzsszállása sem igyekezett az első vonal aknátüzének poklától távolabbi és biztonságosabb terepet választani. Személyesen vállalta katonái sorsát, harcolt, vezetett és végül is tíznapos halálos erejű csata után megállította az ázsiai acélfalat, itt-ott be is horpasztotta és megmentette a hágót, amelyen a vörös halál akart átosonni Magyarországra.

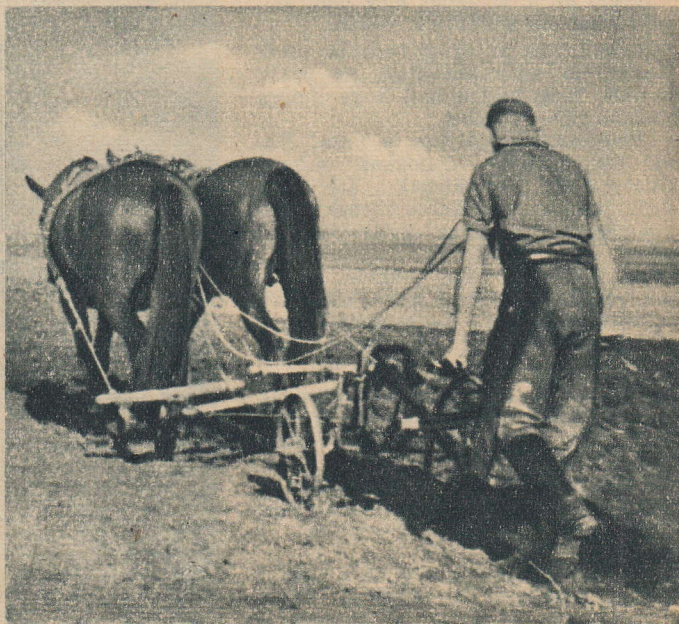
Büszkeségünk lett, erőnk, védelmezőnk és mintaképünk.”

SZANTÁS

Itt az ideje, hogy a gazda előszedje az ekét, nagyot fohászkodjék és keményen megmarkolva az ekeszarvát, belehasítson a fekete rögbe . . . Így megy ez már sok ezer esztendő óta és így fog ez menni még sok ezer esztendőn át. Az eke formája, megépítése változhatik, módosulhat, a lényeg azonban marad. Aki vetni és aratni akar, aki termelni akar, annak keményen meg kell dolgoznia érte. Nem lehet kényelmesen pipálva és szunyókálva várni, amíg a gabona magától megterem! A gazda arca verejtékével dolgozik meg érte és ez a verejték szenteli meg már csírájában a mindennapi kenyeret!

Aki eredményt akar elérni, aki termelni, alkotni akar, szépet, nagyot, szentet: annak számolni kell azzal, hogy kemény munka vár rá. Az ne számoljon kényelmes, puha étellel, az ne reméljen pihenést, az ne gondoljon tétlen nyugalomra! De tudja azt is, hogy ez az igazi szép férfielelet, értékes élet, megszentelt élet! Erre a munkára készüljünk most fel az új munkaév elején, szorítsunk egyet a derékszíjra, hívjuk segítségül az aratás Urát és ragadjuk meg keményen az ekeszarvát.

— y.

A KECSKEMÉTI NOVICIUSOK

Néhány évvel ezelőtt a piarista atyák váci könyvtárában kutattam. Sokat voltam együtt az öreg Gábor atyával. Nagyon szerette a könyveket. A hatalmas könyvtár minden könyve szinte a testvére volt. Csak rá-rámutatott egy-egy könyvre és feltárult előttem a múlt minden szépsége.

Nagytudású, sokat látott, tapasztalt ember volt a páter. Öreg volt, nagyon öreg... Egyik este, szintén a könyvtárban ültünk, a rend 1848. évi névtárát tanulmányoztam. Szép sorjában az akkori páterek neve, aztán a rend fiataljai: a noviciusok.

Mikor azonban a következő évek névsorát néztem, észrevettem, hogy nem találom bennük az 1848-ban szerepelt noviciusok neveit.

— Gábor atyám — kérdeztem az őshajjú pátert, — mi az oka ennek?

Az öreg hosszasan rám nézett szelíd, kék szemével, aztán mesélni kezdett...

Verőfényes, szép szeptemberi nap volt. A felhőtlen kék magashól szétáradó napfény bőven öntötte sugarait Kecskemét városára. Az aranyos nap-sugarak bekukkantottak a piarista noviciusok ablakain s csalogatták ki a szabadba az Úr jövendő munkásait. A noviciusok magisterük, Mannhard Ignác vezetésével, kit maguk között szeretettel csak Náci bácsinak neveztek, sétájukra indultak.

— Ej, de kihaltak ma az utcák! — szölt Náci bácsi, miközben a vásártér felé irányította lépteit. A tér felé közeledve már messziről látták, hogy a téren valami különös dolog folyik. Mert jóllehet nem volt vásár, a tér mégis tele volt emberekkel és közben-közben zúgó éljen kiáltások hangzottak fel.

— Mi történik ott, Magister úr, kérem? — kérde a mellette haladó legifjabb novicius, a kis Czuczor Ferke.

— Úgy hallottam nagy beszédet tartanak ott ma délután.

E közben a térre érkeztek. Középpütt egy magas emelvény állott és azon egy sápadt arcú, feketehajú, körszakállas férfi beszélt. A kispapok kíváncsian hallgatták. Érezték, hogy a szónok szavai mély nyomot hagynak szívükben, de a jövendőt még nem sejtették. Hogy is sejtették volna.

Nem hallották az egész beszédet, csak a végét, de amit hallottak, az nekik elég volt. Elég volt ahhoz, hogy lángra lobbantsa ifjú szívüket.

— Polgárok! Veszélyben a haza! Hazánk ősi határai lángokban állnak. Akiiket eddig becsültünk, keblünkre öleltük, rabolva, gyilkolva törnek ránk. A délvíztéken halomra gyilkolják véreinket.

De ez még nem elég! Császári hadvezérek vezetik az emberi mivoltukból kivetkőzött hordákat. És a császári udvar ezt tétlenül nézi, nem segít, mert nem is akar segíteni!

És Te Isten, népek Istene, nyugosznak villámaid? Nem! Te az igazság Istene vagy s mennyköved le fognak csapni e hóhérokra!

Ebredj, magyar nép! Ragadj fegyvert hazád, édesanyád védelmére! Isten melletted van! Polgárok! Veszélyben a haza!

Egetverő éljenzés fejezte be a szónok beszédét. Szótlánul és kipirult arccal hallgatták a kispapok a beszédet s most hogy befejezte, most is csak né-

mán, szótlánul néztek egymásra. Szemük csillogott, de egyikük sem szólt.

— Ki volt a szónok? — kérdezte Való Alfréd, a legidősebb, a senior.

— Kossuth Lajos — válaszolt a magister. Sátoraljaújhelyen tanítványom volt. Hm... Lám ki gondolta, hogy ilyen nagy ember lesz belőle. Miniszter... Most a haza védelmét irányítja. Mert bizony fiam, nagy dolgok előtt állunk.

— No és most háború lesz? — kérdezték.

— Már van is. Dunántúl szemben állanak egymással Jellasic és a magyar haderő. Úgy hallom Jellasic Fehérvár felé tart. Hej, fiam, nehéz időknek nézünk elébe.

Ötthon izgatottan tárgyalták meg a hallottakat és fontolgatták a lehetőségeket. A szikra ott pislogott mindegyikük lelkében, csak fel kellett szítani.

Múltak a napok, a hetek... Beköszöntött a tél.

A noviciátusban érezhetővé vált a nyugtalanság. Egyre-másra érkeztek a hírek, melyeket hol itt, hol ott hallottak.

Karácsony is beköszöntött. A szent estén, vacsora közben felállott az ősz Rector és beszélni kezdett. Búcsúzott három fiatal tanártól, kik másnap elindulnak. Mennek Erdélybe, Bem seregéhez.

A búcsúra a fiatalok csillogó szemmel néztek egymásra. Tudták már mit fognak tenni, tudták már, hogy mit kell tenniük. Mindnyájan Valóra néztek, ő volt a senior, Való felállott és beszélt. Kipirult arccal, csillogó szemmel az asztal elé állott és így szólt:

— Szeretett Rector úr! Kossuth beszédének szavai elhintették a magot szívünkbe, ki ezt kiáltotta: Veszélyben a haza! Ez a mag nőit-nőtt, lombosodott szívünkben s Rector úr előbbi szavaira, „hogy ha elég fiatal volna, maga is elmenne segíteni, bátorítani, vigasztalni a küzdőket” — szívünk megtellett. A haza hív bennünket is, nincs nyugalmunk. Éjjel fegyverek zörgésére, a haldoklók jajgatására ébrednek, nincs

nyugtom. Valami vonz, fű, árnyak in-tegetnek s ezt kiáltják felém: a haza veszélyben! Testvéreid véreznek s tétlenülkedel?! És így vagyunk mindnyájan.

Atyánk, engedjen el bennünket is holnap a professzor urakkal! A szabadságot hamarosan kivívjuk és rövidesen vissztérünk — hiszem! Atyánk engedjen és áldjon meg bennünket!

A noviciusok mind felálltak és oda-térdeltek az ősz Rector elé. És az ag-gastyán könnyes, jóságos szemét az égre emelve csak ennyit mondott:

— Áldjon és őrizzen meg benneteket a Mindenható örök Isten!

Másnap már üres volt a noviciátus s odabenn a kis kápolnában a jó Náci bácsi könnyes szemmel imádkozta:

„Órizd meg Uram a távollevőket! Órizd meg a Te szolgálódat, akik Benned bíznak!”

Az idő kereke pedig rohant előre. Múlt az idő és röpült, mint valami rövid, szép álom. A szabadság napja magasra hágott az égen, hogy annál sötétebb legyen az eljövendő éjszaka.

A szabadság napja leáldozóban volt. A főváros osztrák kézben. A hadsereg körülveve osztráktól, oroszától. Kecskeméten is osztrák katonaság volt elszállásolva. Mély levertség uralkodott a városon, senki sem tudott bizonyosat. Azt tudták, hogy a szabadság órája lejáráóban van, csak azt nem tudták, hány perc van még hátra?!

Zivataros, sötét augusztusi este volt. Az eget nehéz felhők borították. Csak néha bukkant ki közülük a hold halovány képe. Az utcák kihaltak, tiltva volt kilenc óra után az utcákon mutatkozni.

Hideg szélrohamb száguldott végig a városon. Meg-megrázta a fákat, melyek sírtak, jajgattak, mint valami síró, panaszkodó száj.

A rendház ebédlőjében nyomott volt a hangulat. Vacsora után voltak a páterek. Gyéren folyt a szó, meg-megakadt a társalgás, nagyokat hallgattak s ilyenkor csak egy-egy sóhaj törte meg a csendet.

Egyszerre csak heves cseppet rázta fel őket csendes merengésükből.

— Vajon ki jöhet ilyenkor hozzánk, ilyen tilalmas időben? — kérdezte a Rector.

Nemsokára János kísérettel testvértől támaszkodva egy poros, tépett homokruhájú fiatal ember támaszkodott be az ajtón s a legközelebbi székbe rogyott.

— Czeuzor Feri! Te vagy az?! — kiáltott fel az egyik atya ijedten, miközben felemelte az összerokkadt fiatal ember fejét. — Fiam te vérszel! Mi van veled? Hogy kerülsz ide? Beszélj! Vigyük fel a betegszobába! Majd ott elmondasz mindent! — röpködtek az izgatott szavak s aztán csendesen felvittek a kis Ferkót a betegszobába.

*

Fehér ágyon nyugodott a beteg. Láztól megtört szemét a körülötte állókra emelte s halkán, szaggatottan beszélni kezd:

— Minden elveszett! Görgey három nappal ezelőtt lerakta a fegyvert Világosnál. A magyar honvédek besorozták az osztrák hadseregbe és viszik őket messze idegenbe. Stummer és engem is besoroztak. Nem maradtunk, nem tudunk maradni... nem akartunk. Megszöktünk... észrevettek... utánunk löttek. Stummer ott maradt... halva, engem is meglöttek...

A beteg szavai nehezen törtek elő meggyötört melléből, mind szaggatottabban jöttek ajkára a szavak.

— Egy vízmosásban rejtőztem el egy napig... aztán bevánszorogtam egy közeli faluba... egy jószívű parasztgazda hozott el szekerem rejtegetve az ottani plébános kérésére Kecskemét határáig... onnan magam vánszorogtam el ideig... hogy még egyszer lássam a szeretet csendes hajlékát... ahol olyan boldog voltam...

A beteg hosszasan hallgatott... Arcán lázrózsák virultak, szemei zavaron csillogtak. Látni, érezni lehetett, hogy a könyörtelen kaszás már az ágy szélére telepedett.

— Társaim hívnak! A kecskeméti noviciusok! Tizenketten mentünk el innen a szent falak közül... tizenegyen már szebb hazába költöztek... én vagyok az utolsó. Ők ott haltak meg a csatamezőn... én nem érhettem meg ezt... szegény Bem apó, de szeretett bennünket... a kecskeméti noviciusokat... nekik már jó, nem érthették meg bukásunkat!...

Néhány csepp bort öntöttek a cserepes ajkai közé...

— Való és Fodor Piskinél esett el mindjárt az elején... Gerzsány és Pálffy Nagyszabernél... Gregorics Gyulafehérvárnál... Obderschall és Horváth Brassónál... Sármás, Molnár, Léb Segesvárnál... ott ahol Petőfink tűnt el... Mind-mind elmentek... csak én nem mehettem el velük...

Néhány percig nyugodtan fekszik. Aztán hirtelen felül az ágyában:

— Flúk, testvéreim, ne siessetek... várjatok... megyek... ne hagyjátok itt!... nem maradhatok itt egyedül...

Piros, meleg vérértát tört elő torcából... visszahanyatlott párnáira s lelke, tiszta fehér lelke egyesült Teremtőjével.

Az atyák megrendülve, némán, zokogva térdeltek körül az ágyat és halkán elkezdtek a halottak szolozsmáját: „Requiem aeternam dona ei Domine! Et lux perpetua luceat ei!...”

*

Sokáig hallgattunk... Aztán sokára megtörtém a csendet:

— Atyám, ismerte talán őket? Vagy valakit az akkoriak közül?

Az öreg nagy kört irt le kezével és szinte a könyvekhez beszélve mondta:

— Fiam, akik elmentek közülünk, azok itt vannak mindig velünk, körülöttünk... csak érezni kell őket. A múlt nem halt meg, itt vagyunk benne, itt van körülöttünk... a könyveknek lelkeik van, csak beszélni kell tudni velük... Nekem sokat, nagyon sokat mesélnek ezek a könyvek... ha szereted a könyveket, eljön az idő, mikor néked is sokat-sokat fognak mesélni... csak hallgasd, jól nyisd ki a füledet... mikor megszólal a csend és a történelem beszélni kezd... a Történelem.

Dondásy Ferenc dr.

Megkondult a kecskeméti öreg templom nagy harangja...

A tihanyi táborba vártuk Szombathely püspökét.

A már visszaérkezett versenyzők cserkészdszbe vágták magukat, a versenyre indulók izgatottan várták indításukat, hogy esősteljesítményű idő alatt érjenek majd vissza és láthassák a Püspök Atyát.

Felhagzott a „vigyázz”-t jelző síp. Magas vendégünk megérkezett a tábor kapujához. Lucian atya és a tábor parancsnoka kísérték. A napostiszt elébük futott és jelentkezett.

Püspök Atya megnézte a tábort. A sátrakat, a konyhát, a cserkészeket. Örömmel láttam, hogy a tisztak közül, de még a fiúk közül is sokat ismer. Akihez szólt, annak felragyogott a szeme. Az ő szemei pedig úgy mosolyogtak, úgy beszéltek hozzánk, cserkészekhez, mintha mindig köztünk élt volna, mintha maga is cserkész lenne.

Érdeklődéssel figyelt a közben versenyre induló cserkészpárokat.

— Merre van az útjuk?

Előbb távesővel kémlelte végig az útvonalat. Fölöttünk jól látszottak a hegyen tova menő cserkészek. Hová, merre mennek, mit csinálnak azok ott? — kérdezgette minduntalan, aztán valaki felvette a gondolatot:

— Nem volna talán jó, megtekinteni a versenyző cserkészeket munkájuk közben?

A Püspök Atya maga is végig ment az akadályverseny területén. Minden állomásnál megállt, gyönyörködött a fiúk munkájában.

Püspök Atya egyre jobban szívébe zárta a cserkészeket és mi egyre jobban szívünkbe zártuk őt.

A táborban pompás szonáttal fogadott Kami Bá. Püspök Atya böles, szeretettel teli, vidám szavaát lestük valamennyien az uszonna alatt.

Mellettünk zsongott a másik asztal, ott már az akadályverseny résztvevőinek elbírálása folyt. Távolabb, az árboac alatt az őrsvetetői tábor cserkészei hallgatták Lucian atyát, aki a fogadalomról, a törvényről beszélgetett a fiúkkal. A cserkésziszt-lelképásztor be-

szólt a fiúkhöz, eléjük tárta szíve minden szeretetét.

Az egybegyűlt őrsvetetői tábornak utoljára a Püspök Atya beszélt. Hálát adtam a jó Istennek, hogy nem utána kellett néhány szavas köszöntőmet elmondani, mert ugyan má hatást érhetek volna el az én szavaim az ő csupa szív beszéde után?

Kicsi cserkészek között a Püspök Atya... Mosolygó arca, meleg hangja feloldotta a maga derűs lelkébe a mi fiaink lelkét. Nehéz, súlyos hivatása közben és olyan fiatalnak érzé lelkét, mint az előtte ülő cserkészfiúké, mondjon akármit is a füredi orvosprofesszor. És mi mindannyian úgy éreztük, hogy lelke valóban friss, fiatal, eszelekvő, akitől még mi, vezetők is, példát vehetünk. Szerinte a lélek fiatalága megőrizhető, mert: „Az ember éveit növekedhetnek, de a lélek nem öregedik, ha megmarad Isten kegyelmében.”

A fiúk egy szép nótával köszönték a szíves beszédet. A Püspök Atya pedig megkérdezte, ismerik-e, tudják-e azt a szép nótát, amelyik úgy kezdődik: „Megkondult a kecskeméti öreg templom nagy harangja...”

Bizony nem tudtuk, de ígértük, hogy majd megtanuljuk, és Püspök Atya maga tanított meg rá mindannyunkat. De szép lehet, amikor a mise részeit énekl... Olyan szépen énekel és a dalolás közben egészen és végleg a miénk lett. Alföldi magyar szíve, szülővárosa nótáit mind-mind életre hívta ajkunkon. Daloltak a cserkészek, a vezetők és éneküket csendes, mosolygós derűvel irányította Ő, aki minden nótánkkal szülővárosának, Kecskemétnek, az Alföldnek meg a Tiszának küldte üdvözlétét innen, a Balaton mellől.

Szép, felejthetetlen esteje volt ez az őrsvetetői tábornak. Magunk előtt láttuk a papot, a püspököt, a magyar embert, aki most a dal szárnyán lelkével újból és újból bejárja szeretett hazáját, az ő magyarjait.

Dalt dal követett, egyik nóta a másikat váltotta. Itt volt a búcsú pillanata.

Nem vezette már akkor a cserkészek nótázását senki, csak a szívük, és amikor utoljára felmondtuk a leckét és még egyszer elhangzott a „Megkondult a kecskeméti öreg templom nagy harangja”, akkor nemcsak a „...pusztába hallatszott ki hívó szava: galing-galang”, hanem kihallatszott a fiúk nagy-nagy szeretete is a Püspök Atya felé.

Már ment. Sorra búcsúzott cserkész-papjaitól, cserkészfiától...

A fiúk ajkáról váratlanul hangzott fel: „Eljen a Püspök Bácsi...” és amikor már daluk elhangzott, még vártanabbul csendült fel a konyhán szorgoskodók ajkáról, mint a tihanyi visszhang: „Eljen a Püspök Bácsi...”

Kikísértük a táborkapun, le a hegy lábánál várakozó kocsi felé. Mögöttünk vezényszó nélkül sorakoztak a cserkészfiúk és nótá-nótát követett. Minden lépéssel távolodtunk a tábortól, közeledtünk a kocsihoz. Minden lépéssel szomorúbb lett a fiúk búcsúztató nótája.

Igen. A fiúk is megéreztek, hogy akit ők olyan mélyen szívük szeretetébe zártak, az a férfi egy boldog, pihenő délutánt töltött köztünk és most, amint közeledik a kocsija felé, közeledik vissza: hivatala, hivatása felé.

A kocsi körbefogott. Elbúcsúzott a közelállótól és mindegyiküktől, aztán kocsija felé fordult. Szereti az állatokat, ez természetes is, mert minden cserkész is szereti. Ő pedig ma igazán azzá lett. Megsimogatta a lovakat, aztán felszállt a hátsóülésbe. A kocsi megindult, kanyarodott és nekivágott a füredi útnak. Soká, nagyon soká integettünk.

Aztán én is elbúcsúztam a fiúktól és elindultam a falu felé. A cserkészek is megindultak most már a tábor felé, lassan, dudolva...

Az úton még egy ideig hallottam, amint „Megkondult a kecskeméti öreg templom nagy harangja”, a fiúk ajkán...

Kecskeméti öreg harang, ne sirasd te ezt a férfit, mert már mi is szeretjük őt: amerre megfordul, erő, bátorságot, hitet önt az emberekbe, aki megismeri, úgy érzi, igazi élményben volt része azon a napon. Hisszük, hogy hívó szavunkat Ő is hallja ezután mindig...

Barátosi József

Öreg előfizetők még emlékeznek a 32 oldalas, pompás „Magyar Cserkész”-re és úgy emlegetik, mint ahogy mostanában a szalómit, csokoládét, banánt, tejszínhabot szokták... Aztán jöttek a háborús esztendőök és egy rendelet folytán megszületett a karcsú, 16 oldalas „Magyar Cserkész”. Hatalmas operáció volt, de aztán megszoktuk és megszerettük így, karcsún... Aztán jött a még háborúsabb idej esztendő és egy rendelet megint csak megfelezte a mi kedves lapunkat! Háború van: engedelmességni és takarékoskodni hazafias kötelesség, de ettől függtelenül cserkészstörvény is! Ezt a sovánka lapot is meg fogjuk szokni és reméljük, ennél lejjebb már nem kell mennünk. Mi rajta leszünk, hogy a megszokás

ne legyen túl nehéz! Bizonyos új szerkesztési tervet kell a változással kapcsolatban követni: a cikkeket igyekezzünk még apróbb belükkel szedetni. Kevesebb és kisebb lesz a képanyag. Váltogatva hozzuk az eddig minden számban megjelent rovatókat. Még szigorúbban megválogatjuk a beérkezett anyagot!

A kedves munkatársakat kérjük, segítsenek ebben a munkában. Irjanak tartalmas, rövidebb cikkeket, hagyják el a lényegtelen sallangot. A versírók irjanak rövid verseket (vagy esetleg egyáltalában ne irjanak verset...), de aztán jöjjenek is!

Igy aztán hisszük, hogy 2-3 számon belül belejövünk az új stílusba és elérjük azt, hogy a 8 oldalas „Magyar Cserkész”-t az olvasók éppen úgy fogják szeretni, mint a hajdaniak a 32 oldalas! Reméljük, elkövetkezik mielőbb az az idő is, amikor cikket írhatunk a következő címmel: 8-16-32!

-y.

Engedd meg, vörösbőrű testvérem, hogy veledre a nagy nyilvánosság előtt válaszoljak. Lapunk március 15-i számából indulsz ki, amelyben a „Mennydörgés Madár” levelére üzentünk. Ő azt ajánlotta, hogy „a magyar nemzeti öntudatot és büszkeséget a szabadságukért és hazájukért küzdő indián hősök életének ismertetésével és megkedveltetésével neveljük és igyekezzünk eloszlatni az indiánokról elterjedt téves híreket.

Mi a válaszban leszögeztük álláspontunkat, amely szerint: Sajnos, nem vagyunk egy véleményen. Indián romantika helyett a romantikában is igyekezzünk „önellátásra” berendezkedni! Az indiánok életének ismerete és szeretete helyett ismerjük meg és szeressük a magunk magyar életét. A magyar nemzeti öntudatot és büszkeséget ne akarjuk a

KÓSZÁLÓ ÉJI SAS!

szabadságukért és hazájukért küzdő indián hősök szellemében nevelni, amikor közelebb is akadnak e célra hősi eszményeink. Végül: a magyar nemzet élet-halálküzdelmé küszöbén igazán nem nagyon fontos, hogy az indiánokról elterjedt téves híreket kellene eloszlatni. A Magyar Cserkész úgy érzi, mindenre inkább van most szüksége, mint indián-kultuszra!

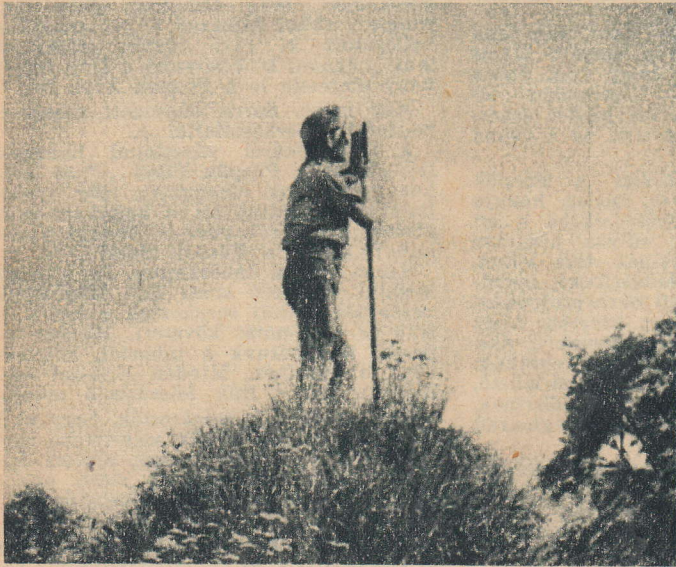
(Erről a kérdéstről különben részletesebb cikk jelent meg a Vezetők Lapja 1941/42. évf. 77. oldalán „Önellátást a romantikában” címmel. Ajánlom, olvasd el azt is!)

Veledben most, azt kívánod, hogy élesszük fel a régi indián romantikát, amelyből szerinted a cserkészlet három

évtizeden át merített és amelyet nem lehet most egyszerre kivonni az ifjúságból és helyette egy egészen új és egészen szokatlan rendszert odaerősíteni... Azt írod, hogy a Vörös Faj Abroncsának példájára öntudatos, gerinces férfiakat akartok nevelni a magyar nemzet, a magyar haza szolgálatára... Tanítómasternek a magyar ifjúság kedves regényhősét, az indiánt kérjük fel... akitől csodálatos hitet, akaratot és követendő példákat nyerhetünk...

Nem akarjuk ezt a kérdést ismét egy szerkesztői üzenettel lezárni. Felhívjuk a „Magyar Cserkész” olvasóit, vörösbőrűeket egyaránt, szóljanak hozzá a kérdéshez. Fejtsék ki röviden érveiket, kiássuk a szellemi harc bárdot! Az eredményről ismét lapunkban számolunk be! Beszéltem!

INNEN — ONNAN

Légóltalmi cserkészország. A békéscsabai 239. sz. Munkácsy cserkész-csapat segítőtáborá

Hogy szereztem a kerékpáromat?

Edesanyámat állandóan nyúztam egy kerékpárért, de ő azt mondta, hogy nem veszi meg, hanem keressem meg az árát és vegyem meg magamnak.

Egyik nap két csacsi érkezett a gazdaságunkba. Nagyon sokat játszottunk velük. Ekkor még nem is gondoltam, hogy ezek révén fogom megvenni a kerékpáromat.

Pár nap múlva a szomszédunknak két mázsa fája érkezett az állomásra, s mivel nem kapott fuvarost, megkért bennünket, hozzuk el neki a csacsikkal, ő szívesen megtéríti a fuvardíjat. Edesanyám azt mondta, menjek el én a csacsikkal és akkor anyém lehet a fuvardíj. Ez adta aztán az ötletet arra, hogy fuvarozgassak a csacsikkal és az összegyűlt fuvardíjakból majd megvegyem a kerékpáromat.

Lassan egészen divatba jött, hogy aki kisebb szállításokra

nem kapott fuvarost, az hozzánk jött és kérte a csacsikat. Akkor azután vígan befogtam a két „táltost” és elindultam — nem kenyeret, hanem kerékpárt keresni. Már szépen kezdett gyűlni a pénzem, azonkívül volt egy kis pénzem is, úgyhogy már kezdtém nézni Pesten a kirakatokban a kerékpárokat. Láttam is egyet a Vilmos császár-úton, nagyon szép, külföldi gépet négyszázötven pengőért. Ekkor még nagyobb gözzel látam neki a fuvarozásnak. Ha jött egy vagon fa vagy szén az állomásra, én már reggel felhétkor ott voltam a csacsikkal és akinek nem volt fuvarosa, annak hazavittem a tüzelőjét.

Hát végre összegyűlt a négyszázötven pengő és elérkezett a nagy nap: bementünk Pestre a kerékpárt megvenni! Ekkor, mint derült égből a villámcsapás, ért engem a legnagyobb csalódás: a gép már nem volt ott, csak egy másik hatszázötven pengőért. Nagyon elszontyolodtam, de edesanyám megsegített és adott annyi pénzt kölcsön, hogy ezt a másik gépet megvehessem. Edesanyámnak pedig a további fuvardíjakból törlesztettem a kölcsönkapott kétszáz pengőt.

Igy hát a kerékpáromra mindig boldogan és büszkén ülök fel, mert elmondhatom, hogy a magam munkájával (és a csacsikéval) szereztem.

Sikó Zoltán, 5. csapatbeli cserkész.

*

Hétszer érte angolszász légitámadás Szent Asztrik cserkészcsapat közvetlen körzetét. A csapat tagjai minden alkalommal tevékenyen résztvettek a cserkész segítő munkában. Nyomban a légitámadás után megjelentek a fiúk a félig rommádólt lakóházaknál. Az egyik fiú a sebesültek kötözésénél segített, egy másik pedig a csapat lelkes-paranesnokának segédkezett a haldoklók szentségének kiszolgáltatásánál. A többi fiú pedig élete kockáztatásával mentette a megmaradt bútorokat és ruhaneműket. Két fiú ebből a célból lépcsőház híján egy ledőlt gerendán mászott fel az egyik ház légiaknától szétrombolt harmadik emeletére. Ennek végeztével romeltakarítást végeztek, majd a katonaság felkérésére, egyenruhába öltözve, a kibombázottak holmijait őrizték. A munkálatoknál később megjelent a 250. sz. Hangya cserkészcsapat 4 tagja is. A fiúk lelkes munkájukkal és vigasztaló szavaikkal csakhamar eltüntették a könnyeket a szomorú szemekből, sőt, egy-két tréfás megjegyzéssel mosolyt is csaltak az arcokra. A csapatotthon épülete is egy légiakna- és bombatalálatot kapott s a csapatot felszerelésében kb. 500 P kár érte.

EGY PILLANATRA SE FELEDD A JELSZÓT: LÉGY RÉSEN!

A VÁRISPÁN APRÓDJAI

Ista Bodó's Barma

NY.

— Szekeres úr! Az igazgató úrhoz! — szólt be most valaki a pénztárajtón és elsietett, mielőtt Pali kérdezhetett vagy felelhetett volna. Nem tudta, mit tegyen? Abba hagyja a fizetést? De hová zárja addig a pénzt?

— Ugorjék, ha a divi hívja, ne bámészkodjék! — kellemetlenkedett a pénztáros és lehúzta az ablakredőnyét. — Majd folytatom a fizetést a maga ablakánál, úgyis előnyben vagyok már valami negyven tétellel. — De Pali még mindig tanácsatlannal nézett a nagy halom pénzre. A pénztáros gúnyosan kérdezte:

— No, talán bizalmatlan velem szemben, kis kolléga? Több pénz ment már az én kezemen számlálatlanul, mint amennyiről maga valaha álmodott!

Pali tehát kisetelt, de öt perc múlva már ismét benyitott a pénztársobába, mert az igazgatói előszobában ülő hölgyike felvilágosította, hogy nem őt, hanem a másik Szekereset, a küldönnyt hívatta az igazgató úr. Pali úgy látta, mintha a lány gúnyos nevetést iparkodnék leplezni. Vajjon ez is hozzátartozott a — csapdához?

A pénztáros nevetve hallgatta Pali bosszankodását:

— Hja, így van ez azokkal az egyforma nevekek! Kis Szekeres, nagy Szekeres... — azután halkabban hozzátette: — mind megissza, amit keres.

A fiatalember eletesztebe a füle mellett az olcsó szellemeskedést, ismét elfoglalta helyét a fizetőablaknál, mosolygós arcával, barátságos szóval. Végre három órai pénzolvasás, „tes-sék”-elés és „jó szerencsét” után elfogyott a nép az ablak előtt. Vém sokkal később, mint a szomszéd ablaknál. Pali némi undorral állapította meg annak a közmondásnak a tévedését, miszerint a pénznek nincs szaga, mert az újjai mocskosak és — mi tagadás — büdösek voltak. Mielőtt kezet mosott volna, meg számolta a maradék pénzt, azután kiírta és összeadta a kifizetetlen tételeket. De az eredmény nem egyezett a pénzével. Még egyszer átvizsgálta a jegyzéket, alulról-felülről újból összeadta a számoszlopokat, majd a pénzt is lassan, kettőzött figyelemmel. Még a fémpénztekereket is kibontotta és újra összerakta: hiba! Kerek kétszáz pengővel kevesebb az, mint amennyinek lennie kellene. Kétszáz pengő! Szörnyűség! Egy havi fizetése oda van. És a szegény! Ráfogják majd, hogy a tegnapi muri volt az oka. Hmml! azért mondta volna a pénztáros, hogy „mind elissza, amit keres”? Hmml! Ő már tudta volna? Lehetetlen. Jaj, mit szól majd az édesapja? Mert bizonyára fülölpésben megvizszik neki a hírt, hogy ezek az „újjak” milyen megbízhatatlanok... Nagy öröm ez a „régiek”-nek!... Gondolkozott.

— Pénztárnok úr, kérem, — nyögte ki végre, — nem váltott esetleg az én pénzből, amíg oda voltam?

— Mi az, talán nem egyezik a pénze? — csattant fel a másik. — No, jól nézünk ki! Dejszen gondolhattam volna: nem zavarosfejű, ifjú titánoknak való a pénzkezelés. Elköltik a fizetésüket murizásra, aztán...

— Mit aztán? — ugrott fel Pali indulatosan a gyanúsításra.

— Aztán? Aztán nem tudnak odafigyelni a munkájukra. sokat locsognak fiatalasszonyokkal és elfizetik magukat. Mennyi a hiány? Kétszáz? Ajé, fizetheti rogyásig és a pénztárba egyelőre aligha teheti a lábát, ha egyáltalán megtárik az üzennel ilyen nekikezdéssel...

— Nem én kérekdedtem a pénztárba, a főnököm küldött ide! — szabadkozott Pali és különben is még ma pótolom a hiányt! — Egyelőre ugyan nem tudta még, hogy honnan.

Most eszébe jutott valami:

— Biztos az, hogy én fizettem el magamat? Pénztáros úr is dolgozott az én pénzzel.

— Hallatlan arcátlanság! Még hogy én hibáztam és nem ő, a sárgacsőrű. Muszáj nevetni! Avagy úgy gondolja, hogy elloptam azt a rongyos két százast?

— Azt nem állítottam. De mindenestre megnézem azt a húsz embert, akiket ön fizetett az én pénzből! — válaszolta hűvösen Pali, bár majd szétrepedt a keserű indulattól, látva, hogy ez a minden hájjal megkent róka hogyan játszik a szavakkal.

— No, azokat megnézheti! Nincs azok között egyetlenegy se, aki visszaadná, ha netalán többet kapott volna. Ismerem én jól a — maguk fajtáját!

Palinak az agyára futott a vére:

— A fajlámát pedig ne bántsa, mert különben...

A pénztáros riadtan hátrált az asztala mögé, mert észrevette, hogy a tőkén heverő lyukasztókalapács könnyen a fel-

indult fiú kezébe tévedhet. De Pali is föleszmélt, lenyelte a dühét és kimértén fejezte be:

— ...mert különben kénytelen volnék hivatalos útra tereelni a dolgot. — Azzal beszámoltatta a maradék pénzt, a hiányzó összegről ideiglenes elismervényt, vagyis „bon”-t adott és a fizetési jegyzékkel elsietett a műhelyek felé.

— Kétszáz pengő! Uram, ne hagyj el! — motyogta elkeseredve.

Az udvaron megállította egy bauxitporos ember:

— Fialalúr! Egy szóra!

— Tessék? — kérdezte Pali felriadva gondolataiból. A „tes-sék” kissé türelmetlenül hangzott, most nem örült neki, hogy megállították, hiszen minden perce drága.

— Nézz már meg, mennyi pénz dukált volna nekem! Látom, itt van a bérlista magánál.

Paliban elhűlt a vér: még ez is? Újabb hiány? De hiszen kiszámolta mindenkinek...

— Kevesebb volt? Mennyivel? — kérdezte szorongva.

— Az a csuda éppen, hogy több volt! Kerek száz pengővel. Éppen egy százassal.

— Tőlem kapta a pénzt vagy a pénztáros úrtól?

— Bennünket már a helyettes-pénztáros úr fizetett, mert a fiatalúr elment. Sajnáltuk is eléggé.

— Micsodát?

— Azt, hogy nem maga fizetett. Olyan jó volt azt hallani, hogy mindenkire volt egy jó szava. No, de itt a százast! Biztosan magán vette volna meg az a... hogyismondjam. Pedig maga sem lehet éppen gazdag ember.

— Hát bizony, jóval kevesebbet kapok, mint maguk! — felelte Pál elfogódott hangon és arcába visszatért az élet színe. Hiszen a fele már megvan a pénznek, Hida Neked, Istenem!

— Nagyon köszönöm, kedves testvér, hogy visszahozta! A jó Isten is megáldja érte! Éppen a hiányzó pénzem ügyében indultam körútra. De méginkább köszönöm, amiért segített megvédeni a magyar becsületet.

— Azt hogyan?

— Úgy, hogy a pénztáros kinevetett, amikor elindultam a pénzemért keresni. Azt mondta, hiábavaló fáradság, ismeri ő a mi fajtánkat...

— Mi is az övét! — nevetett a munkás. — No, jó szerencsét!

— Várjon csak egy kicsit! Engedje meg, hogy ezzel a csekéllyel megháláljam a jószágát — s azzal átnyújtotta egyetlen tízpengőjét. De a munkás nevetve tiltakozott:

— Tegye csak el, fiatalúr! Nem pénzért becsületes a szegény ember!

— Hát akkor hadd szorítsam meg a kezét! Még egyszer köszönöm!

— Adjon Isten! — mordult a munkás és ment a dolga után.

Pali még egyszer megnézte a fizetőjegyzéket: tehát mégis csak a nagyhangú, „nagy gyakorlattal rendelkező” pénztáros úr vágta el magát, No, ha így van, talán előkerül a másik fele is a pénznek. Lám, igen csak vannak becsületes emberek!

A sajtoló műhelyben bekopogtatott az öreg művezetőhöz. Előadta, hogy mi célból jött és engedélyt kért, hogy beszélhessen az érdekelt emberekkel. Az ősbabajszú, pirosarcú óriás odalépett kis üvegkuckójának az ajtajához: és kikidáltott:

— Danilics! Ebergényi! Ide gyertek!

Két munkagép azonnal ledült és kezelőik odapillantottak. Amikor meglátták a művezető úr mellett Pált, összemosolyogtak, odamentek a ruhásszekrényükhöz és kivettek onnan valamit.

— Adjon Isten! — köszönt az első. — Be lehetett gyuladva, fiatalúr, mi? Nem stimmel a kassza? De addig ne féljen, amíg velünk történik hiba!

— Azonnal jelentették a dolgot, — vágott közbe a művezető. — Csak még nem jutottam hozzá, hogy felszóljak a pénztárba. Hanem máskor vigyázzon ám, uracskám. A pénz keserves portéka. De hogyan is csinálta, hiszen ötvenes nem járt egyiknek sem!

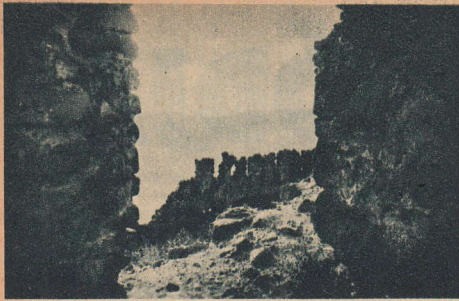
— Nem a fiatalúr fizetett minket! — jelentette ki egyszerre a két esztergyálos és odatették a két ötvenpengőst a kis asztalra. — Mi éppen a helettes pénztárhoz kerültünk, hogy enné meg a...

— Az pedig nem mai csirke már! — csodálkozott a művezető.

(Folytatjuk)

T

UDJ ÚJRAKEZDENI, HA KELL, SZÁZSZOR IS!

Visegrádi ének

Itt, ahol most némán állok,
Kaszát penget a halál
S halkan, mint a tolvaj éjjel,
Minden kalászt lekaszál.

Egy fal sem áll itt már épen.
S csak egy szoba sem egész.
Látja tán' még egy-két század,
Aztán minden elenyész.

Haj, pedig de szép volt egykor
Itt a kert s a vár maga!
S benne milyen úri élet:
Vidám tánc, dal s lakoma!

Királyokat látott e vár.
Sok-sok dicső, nagy magyart.
Mátyás is vad csaták után
Meggihenni itt akart.

S táján Ő is itt állt egykor,
Ahol én most könnyezem,
Ahonnan a dicső multat
Idézgeti két szemem...

Talán éppen innen látta,
Mily fenséges ez a táj
S hogy az erdők, hegyek felett
A csönd puha szárnya száll.

S innen nézte tán' a Dunát,
Ézt a drága, nagy folyót.
Tükre csillog, mint a gyémánt,
Dicsérve az Aikótót...

Csodálatos, amit látok:
Itt arat a halk halál. —
Am körötte az öröklet
Hívó, bízó dala száll.

Megbékülök hát a sorssal.
Letöröm a könnyeket
S mint a rigó fejem fölött,
Fütyürészve elmegyek.

Kovács Ferenc

ÜZEN A MAGYAR CSERKÉSZ

N. L., Nagykatya, Beküldött két kis versed táborba, csapathasználatra kedves és jó volna. A felére zsugorodott lap számára azonban még szigorúbban kell válogatnunk, mint eddig és így sajnos, nem közölhetjük!

Csali. Két versdedben sok a komoly, mely gondolat, de a formák, a verselés technikája még igen gyenge! A fenti üzenet rád is vonatkozik! K. László, Szatmár. A mozgótábori beszámoló kevés újat és közérdekűt mond. Az első üzenet részben neked is szól. Egy fényképet közlünk!

M. László, 25. év. „Karikatúra” cikked ügyes, eleven, jóízű leírás. Egyrészt azonban az útvonal csak a budapestiek számára ismerős, másrészt az útvonal végigrohánása nem éppen cserkészies megoldás, ha teljesítménynek imponáló is! Iri máskor is!

III. A. J., Kiskunmajsa. „SOS a természetben” c. írásod kedves, apró egyéni élmény, de nem közérdekű. Így aztán a csonka M. Cs.-ben nem közölhetjük.

D. Tibor, Dunaharaszti — 2. Két versedet, sajnos, nem közölhetjük. A „Nyári est a nagyerdőn” nem megfelelő. „A sáshoz” című szép, formás, csak az a baj, hogy a minden szélre hajlongó sás nem éppen cserkésziesemény...

47. es. es. sajtótudósítója. A szépen sikerült csapattáborról küldött beszámoló — bár érdekes és értékes — annyira hosszú, hogy a 8 oldalas M. Cs.-ben közölnünk lehetetlen. Jobb lett volna egy-két különösen közérdekű eseményt vagy élményt kiragadni és szépen, röviden megírni.

N. Pál őrsr., Marosvásárhely. A beküldött két cikk jó humorérzékre vall, de még nem úri meg a mértéket. Rajzaid már lényegesen jobbak. Csak folytatd a rajzolást szorgalmasan és küldj be máskor is.

NAGY TÉVEDÉS,

ha azt hiszed: sportember vagy, ha a sportujságot olvasod a nap minden szabad percében és beléte tudod az összes csúcseredményeket, a bajnokok származási és családi adatait! Sportember az, aki egy vagy több sportot okosan, helyesen és természetesen üz abból a célból, hogy Isten pompás alkotását, a saját testét edzettebbé, erősebbé, ügyesebbé nevelje és ezáltal a Hazának használhatóbb és kitartóbb honvédje lehessen: akár a belső, akár a külső arcvonalon! Ha azonban egész sporttevékenységed a sportujság olvasásában merül ki, a közönség számára éppen olyan haszontalan könyvmolyoknak számítsz, mint az, aki egész nap például a detektívregényeket bújjá... Tehát rajta, válassz magadnak megfelelő sportágot, fekiüdj bele és fejszúrd meg az izmaidat, törekedj eredményeket elérni: akkor aztán, jól kifáradva az egész sportolás után, olvasd a sportujságot!... —y.

KI LESZ A GYŐZTES?

A szeptember 1-i versenytételek:

I.

Milyen volt szeme kékje, nem tudom már,
De ha kinyílnak összel az ecék.
A szeptemberi bágadt búcsúznál
Szeme színére visszarávedek.

II.

Egy perc: a Nyár meg sem hőkölt belé
S Párizsból az Ősz kacagva szaladt.
Itt járt s hogy itt járt, én tudom csupán
Nyögő lombok alatt.

III.

Mi az, mi embert boldoggá tehetne?
Kincs? hir? gyönyör? Legyen bár mint özőn,
A tehetetlen elmerülhet benne,
S nem fogja tudni, hogy van szívöröm.
Kinek virág kell, nem hord rózsaberket;
Csak a szerénynek nem hoz vágya kint.

IV.

Hát ne fordulj vak hevedben
A világ és rendje ellen...
Úgy tekintis az emberekre,
Hogy a föld se jó, se ferde;
Se gyönyör, se bú tanyaia,
Csak magadnak képe, mása,
Ki sóhajtoz, ki mulat.
A világ csak — hangulat.

Az augusztus 15-i versenytételek megfejtése:

I. Sik Sándor: Az Andócsi Máriához

II. Babits Mihály: Miatyánk, 1914

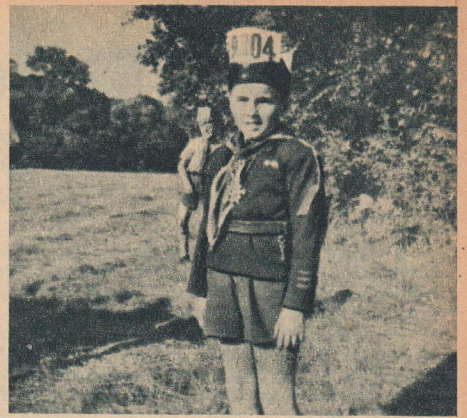
III. Petőfi Sándor: Csokonai

IV. Tóth Árpád: Körüti hajnal

L. László, Tiszásásvár. Beküldött finom hangulatú verseid szépek, de nem cserkészíuik lapjába valók. Fiúnak a versben is valami „kézzelfogható” kell, nem elég a „hangulat”.

U. László. Négy kis versed hangulata finom, de verselése még nem egészen kifogástalan. Sajnos, nem közölhetők.

Kovács Imre, Nagyvárád. Sok helyesírási hibával pékelt k. leveledet megkaptuk, köszönjük. Szeretjük az egyeneslelkű, őszinte véleményt, bár cserkészek közt a stílusra is szoktunk vigyázni. Egyetértünk abban, hogy a 32 oldalas lap jobb volt, mint a 8 oldalas. Majd háború után megint jó lesz! Hogy a tartalma „vacak”, talán költői túlzás. Mielőtt elhamarkodva ítélsz a 8 oldalas számokról, várj még meg 2-3 további számot! Elgondolárod a tartalmi elosztást illetően kb. megegyezik a miénkkel. A papírkérdést a javasolt módon nem lehet megoldani. Ezt nálunknál sokkal nagyobb hatalmasságok intézik, mi pedig fegyvelmetlenül tudomásul vesszük. A számok a háború miatt késnek. (Sok nyomdász most katona, a műterem a földszintre költözött stb., stb.). A késedelmet nem a szerkesztésen múlik. A helyesírást újból figyelembe ajánljuk: magyar fiú írjon magyarul! Ölel 11 társaddal együtt a M. Cs.

Nyugosznak ők, a hős fiúk, duzó csaták után...

KÖNYVISMERTETÉS

Péczy Attila: Beszélgetés a magyar népzénekről (Magyar Kórus).

A mai nehéz idők megkivánják, hogy magyarságunkat az élet minden vonalán öntudatosan megőrizzük és kinyilvánítsuk. Ebben jön segítségünkre Péczy Attila, a legalapvetőbb és legidősebb kérdésben. Legalapvetőbb, mert a zene még a nyelvénél is fontosabb kifejezője és megőrzője a faji különállásnak; és legidősebb, mert ezen a téren uralkodik még mindig a legnagyobb tudatlanság, még a legelemibb kérdésekben is. Innen indul ki Péczy Attila és egy pesti fiatalemberrrel folytatott beszélgetés keretében részletesen kifejti mindazt, amit erről a kérdéstről tudnunk kell. Beszél arról, hogy mi a népdal, hogy keletkezik, mik a magyar népzene törvényei, mi a különbség népdal és „magyar nótá” közt, megcáfolja azt az állítást, hogy a magyar népdal oláh eredetű, ismerteti a gyűjtés munkáját, Bartók és Kodály zenéjét s végül azt, hogy mit kell tennünk, hogy a népdal elfoglalja méltó helyét a magyar zenei életben.

Mindenkinek okvetlenül el kell olvasnia ezt a könyvet, mert könnyen érthető és érdekesítő módon áttekintést nyújt a tárgy minden részletéről. U. B. J.

Kovács Ferenc: Ötkenyeres Trézi és egyéb mesék. (Forrás kiadás.) Harmincegy jólsikerült mesét fog össze Kovács Ferenc mesekönyve, amely a legtisztább eszméi alapokon, a mese igazi régióiba viszi az olvasót. Szándékosan mondjuk, hogy az olvasót és nem a gyermeket, mert ezt a mesékönyvet a felnőtt éppen olyan élvezettel olvashatja, mint akármelyik elemista, vagy középiskolai diák. A meséket a magyar népmeséi motívumok teszik értékessé, nyelvezete pedig telve van a népzenei zamatok erejével. Kovács Ferenc írásai, amellyel, hogy szórakoztatnak, nevelnek is; egyszerű emberek csodás történetén keresztül figyelemzetnek bennünket az erkölcsös élet szükségességére. Az „Ötkenyeres Trézi és egyéb mesék” a cserkész könyvtárának is kedves barátja lehet. B. A.

Vitéz Rózsás József: Magyarosan, katonásan. Harmadik kiadásában jelenik meg immár vitéz Rózsás József ezredes könyve, amely — nagyon helyesen — rámutat arra, hogy ha magyarul akarunk élni és gondolkodni, első sorban nyelvünket kell megtisztítanunk az idegen szavaktól. All ez ember élet minden megnyilvánulásával kapcsolatos szóhasználatra. Különösen érvényes ez a katonai szakfelfejtésre, amelynek éppoly magyarul kell hangzani, mint az étkezés, vagy akár a halászat körében használt szavaknak. — Ismerd meg és használd helyesen anyanyelvünket — mondja a könyv és oldalakon keresztül ad tanácsot és hoz fel példákat a helyes magyarságra. A könyvet szótári rész bővíti ki, amely készségesen nyújt útmutatót az idegen szavak szövevényes útvesztőjében. B. A.

Fiúk! Kiscserkésztek!

Figyelem! Figyelem! Ismét itt vagyunk! Lám, lám... a komoly idők szava felénk is int már. Kevesebb lett az oldalszám, nekünk is le kellett mondanunk. Összehúzódnak egy kicsit... Sebaj!

Fel a fejjel komák! Peregjenek tovább bátran a kiscserkészdobok! Induljunk tovább előre!... Figyeljétek tovább is a Magyar Cserkész, hisz ezen a pár mondatocskán keresztül továbbra is nektek, dalosajtok, vidám, mindennél segítini akaró és tudó magyar kiscserkészeknek üzenünk!

Nincs ok tehát a búslásra!

Ölel benneteket NAGYKÓPÉ

ÁLLATVÉDELEM

Hasznos? — Kártékony?

A Magyar Cserkész utóbbi számaiban többször felszólított és buzdított bennünket, hogy keressük fel a repülés mesterreit, az ég madarait az erdőn, mezőn, vizek mellett, figyeljük meg életüket kint a természetben és számoljunk be lapunk útján cserkész-bajtársainknak megfigyeléseinkről. Nagy örömmel teszek eleget a felszólításnak, hiszen jó magam már rég foglalkozom az ornithológiával. Most nem annyira a felkeresett madarak életéről szeretnék beszámolni, hanem — amint a cím is mutatja — hasznos és kártékony voltokról szeretnék néhány szót szólni, részben személyes megfigyeléseim, részben pedig a mult század nagy ornithológusa, Chernel István gyönyörű, tanulságos értekezése alapján. (Chernel István: Magyarország madarai I. kötet 8—19. oldal.)

Ha a mindennapi életben madarokról beszélünk, nagyon szeretünk dobálózni ezzel a két szóval: „hasznos — kártékony”. Meg sem gondoljuk, hogy milyen súlyos, sőt sokszor halálos ítéletet mondunk ki egy szóval is: „kártékony”. Vajon min alapszik az ilyen egyszavas ítélet kimondása? Vagy van-e egyáltalán alapja ítéletünknek? Vizsgáljuk meg egy kicsit jobban ezt a kérdést.

Kétségtelen, hogy van valami alapja annak, hogy egyik madarat hasznosnak, a másikat meg kártékonyak mondjuk. De hogy ez milyen bizonytalanságokon alapszik, azt nem is gondoljuk. Sok esetben csupán a külső alakjával járó előítélet szolgál az ártatlan madár ítéletére. Így járnak általában a hasznos ragadozók, úgyszólván kivétel nélkül. Például szegény kampócsőrű kék véresét (Cherhneis vespertinus) csupán horgas csőre, ragadozó lábai, egy szóval ragadozó volta miatt sorozták sokáig a kártékony, üldözendő madarak közé. Pedig az igazság az, hogy madarat, kis baromfit, hasznos vadat soha nem bánt, egyedül tápláléka a rovarok világából, különösen a sáskák, szöcskék, tücskök rajából kerül ki. Chernel I. a már említett művében így adja meg a kék vérese igazi értékét: „A kék vérese gazdaságilag egyike a leghasznosabb madarainknak.”

Más esetekben meg egyes szórványos megfigyelések alapján kárhözhatják pusztulásra a szegény madarat. Egy tanyán lakó bácsi egyszer nagyon kikelt előttem és kigyót, békát kiáltott a hamvas varjúra (Corvus cornix L.). Aztán, amikor megkérdeztem, hogy ugyan miért haragszik ennyire rá, így felelt: „Tegnap magam láttam, hogy a rusnya varjú leszállt a tarlóra a ház mögött és megölt egy kis csibét.” A bácsi ezek-

után meg volt győződve arról, hogy a hamvas varjú, vagy ahogy ő mondta „dólmányos varjú”, egyike a legkártékonyabb madaraknak a föld kerekén. Arra aztán már nem gondolt, hogy szántásakor az ekéje után járva, mennyi pajort, féret, gazdasági kártétót pusztít el és ezzel mennyi hasznót hajt.

Felmerül most már a kérdés: „Hát ezentúl már nem mondhatjuk a madarokról, hogy ez hasznos, amaz meg kártékony?”

Igenis, mondhatjuk néhányról, de nem mindről. Például a vérszomjas héját (Astur palumbarius) nyugodtan mondhatjuk kártékonynak, vagy a magyar nép kedvencét, a füstli fecskét (Hirundo rustica L.) hasznosnak, de már a házi verebét (Passer domesticus), szürke gémet (Ardea Cinerea) és még nagyon sok más nem lehet határozottan megítélni. A hasznosság és a kártétel u. i. nagyon viszonylagos fogalom. Igen gyakran a tartózkodási hely, idő, évszak; sőt sokszor a madár kora dönti el. Vegyük elő pl. a szürke gém esetét. Ez a madár halastavak mentén nagy károkat okoz a halállományban. Viszont, ha ugyanez a madár mozsaras vidéken, szántóföldek közelében veri fel a tanyáját, akkor éppúgy, mint a varjú, pajorokat, férgeket, sőt rengeteg egeret emészt fel. Ezzel aztán rögtön javára billen a mérleg egyensúlya. Itt kizárólag hasznos a gém, amely a halastavak mentén még

kártékony volt. Látjuk tehát, hogy a gémnek a hasznossága, vagy kártékonyága erősen függ az állat tartózkodási helyétől. De menjünk egy lépéssel tovább. A szántóföldön egerészésével hasznos szürke gém nem veti meg a hasznos vad tojásait, sőt fiókáit sem. Itt ismét kártékonyossága lép előtérbe.

Ebből — a sok száz közül kiragadott — egyetlen példából is világosan láthatjuk, hogy mennyire nem lehet és nem szabad a madarakat ridegen két kasztra felosztani: „A hasznos madarak” kiméletet, szeretetet élvező csoportjára és a „kártékonyak” pusztulásra ítélt pária kasztjára. Ha így tennénk, ahogy még ma is sajnos, sokan teszik, vétkeznénk a természet örök törvényei, az igazság, sőt a mi szép VI. törvényünk ellen is: „A cserkész szereti a természetet, jó az állatokhoz és kiméli a növényeket.”

Fiúk! Bücsüzásul arra kérlek benneteket, ne akarjátok felborítani erőszakosan a természet egyensúlyát, egyik vagy másik „kártékony” madárfaj kiirtásával. A Teremtőnek ezekkel is van célja. Szakítsatok most már végre a mult tévedéseivel és mielőtt ítélmétek akármelyik madár sorsáról is, gondoljátok meg, hogy Istennek egy ártatlan teremtményt kárhözhatjátok halálra könnyelműen kiejtett szavatokkal.

Mess Béla

Részletek a 112. tisztí és 41. tisztjelölti tábor utolsó napjából

... és utat kell engednünk a vezetésre hivatottaknak, sőt egyengetni kell útjukat — hangzik az utolsó tábori parancs jelmondata.

Megtudjuk, hogy az utolsó napon teljesítménypróbát rendez a parancsnokság. Itt mutatják meg jövőendő tisztjeink szellemi és gyakorlati tudásukat. Mint hallottam, már nagyszerű akadálypályát is felállított a parki örség.

Az első akadálybíró a népi táncokra és az őrsi sátor felverésének tudományára volt kíváncsi. De nem csak elméletben, hanem gyakorlatban is. Járták is a kanasztáncok különböző fajtáit ügyesen.

A második helyen két szál gyufával tüzgyújtás, konzerv felmelegítéssel kombinálva, két lapos sátor felverése gyeptéglá kiemelés, csomózás a műsorszám.

A térképészeti állomásnál tájolnak, terep- és tájkép vázlatokat készítenek. Különböző nagyságú köveknél a súlyát becsülik. Később morzézszálóval és táviróval leadják a cserkész jelmondatot.

A bányában ezalatt mesterlövészeket megszügyenítő eredménnyel lyukaszták a levegőt. A nagy munka után jól megérdemelt pihenés nélkül szakszerűen tisztítják a puskákat.

Akik az eddigi állomásokat végigjárták, csodálkoznak. Mi a csoda, ilyen könnyű a próbázás? Az egyik akadálybíró morogja magában: menjetek csak tovább, lesz ott nemulass!

Rohanok velük tovább. Uram Isten! Mit látnak szemeim. Az egyik atya éppen most mászik egy 15 méter mély szakadék tetejére karvastagságú kötélben, majd óriási természetekkel teleszort utakon futnak. Odébb, 10 méter magasságban, egy szakadékon átfektetett fatörzsön rohannak át. Futóárokban rohanás, gátugrás, faramzás, rúdugrás, kúszás akadály alatt. Ezek voltak az első komolyabb akadályok, melyek főként testi ügyességet kívántak.

Utoljára jön a „legkellemesebb” rész. A bunker belsejében — melyet könnyfakasztógázzal alaposan megtöltöttek, — hol a próbázó még tíz centire látott — kellett a Vezér parancsát felolvasni.

A bunker tetején lévő nyíláson keresztül halljuk a szöveget: ... Gyűjtsátok meg a könnyfakasztó pasztillákat ... Na mondom, ezek jól érezhetik bent magukat.

Bármilyen nehéz volt az egész akadálysorozat, mindenki megfelelően elvégezte. Mindenki tisztában volt az anyaggal, hála dr. Kassai Ernő táborparancsnoknak, Falvy György 25., Bónis József 29., Záborszky Károly 31., Székely Tamás 32., Otv Lőránd 33. és vitéz Rozgonyi Endre 33. VK kiképzőknek.

A tábor befejezésekor mindenki megelégedéssel távozott, mindenki sajnálta, hogy vége lett.

— Juszuf —

CSERKÉSZLET ÉS KATONASÁG

A tehén és mi.

(Ezt a tréfás rádióriportot Valentin finn író írta. A fővárosi embernek a falusi életben való nagy tájékozatlanságát akarja tréfás túlzással érzékelteni. Másrészt megfigyelhetjük benne a parasztasszony jellegzetes szófukarságát. Eredeti fordítás finnből.)

Bemondó: Műsorunk következő száma: Látogatás egy istállóban, Fővárosi Péter beszámolója.

Beszélő: Kedves hallgatóim! Egy vidéki gazdaságban vagyunk, jobban mondva a gazdaság istállójában. Ez egy nagy épület, amelynek egy kicsit, hogy is mondjam?... furcsa szaga van... Mondja, kedves gazdasszony, milyen állat ez?

- Ez tehén.
- Igen? Tehén?
- Ahogy mondja.
- Ez tehát a tehén! Valamennyire a kutyára is hasonlít, de annál jóval nagyobb és még szarva is van. Mit csinál most ez a tehén?
- Eszik.
- Igen? Eszik?
- Igen. Eszik.
- Ahogy kedves hallgatóim is hallották, a tehén most eszik. Ez roppant érdekes!... Megtömi a száját szénával és lassan rágni kezdi a szénát, aztán lenyeli. Ugye, így van, kedves néni?
- Így.
- Mondja kedves néni, tényleg úgy van, ahogy mondani szokták, hogy a tej a tehénből jön?
- Bizony így van!
- Kedves hallgatóim, a tej tehát a tehénből származik, most csak egy kissé részletesebb magyarázatot kérnék a nénitől, hogy tulajdonképpen honnan is jön a tej?
- Onnan.
- Érdekes! Igazán onnan? Ez egy kissé különös. A gazdasszony éppen mutatja, hogy a tej valahonnan a tehén hasából jön. Hiszen ez csodálatos! A tejszín is a tehénből jön?
- Az nem!
- Komolyan nem?
- Nem bizony.
- Hát akkor honnan jön a tejszín?
- A szeparátorból.
- Kedves hallgatóim, amint hallották, a tej a tehénből, a tejszín pedig a szeparátorból jön. Hát az ott meg milyen állat? Ugye, az is tehén?
- Nem, az egy ökör.
- Igazán? Ez az ökör? De hiszen éppen olyan, mint egy tehén. Magyarázza meg nekünk kedves néni, hogy ezt az állatot miért nevezik ökörnek és miért nem lehetne ez is tehén?
- Mert ez, nem ad tejet.
- Érdekes, roppant érdekes! Tehát

azt a tehenet, amelyik nem ad tejet, ökörnek nevezik. De talán valamikor ez is adott tejet? Nem?

- Soha!
- Tényleg sohasem adott tejet?
- Sohasem, ha mondom!
- Bizonyára kedves hallgatóim is hallották, hogy az ökör sohasem adott tejet. Mit gondol néni: talán még fog adni tejet valamikor?
- Nem ad ez soha.
- Most, kedves hallgatóim, tovább megyünk a folyosón, amelynek mindkét oldalán tehenek és ökörk álldogálnak... De ott valami nagyon érdekeset látok... Hát az meg micsoda, kedves néni?
- Az ott fiatal tehén: üsző.
- Üsző?
- A gazdasszony azt mondja, hogy ez az állat itt előttünk az üsző. Tán egy új háziállatról van szó?
- Igen, ez még fiatal állat!
- Kedves hallgatóim tehát egy nagyszerű felfedezésről kell beszámolnom: egy újfajta háziállatot fedeztünk itt föl, amelyet a nép „öszü”-nek nevez.
- Nem öszü az kérem, hanem üsző.
- Ja igen, üsző, bocsánat! Sok tekintetben a tehénhez hasonlít, tulajdonképpen mi is a különbség a tehén és az üsző között?
- Az üsző kisebb és annak nincsen szarva.
- Tehát az a különbség az üsző és a tehén között, hogy az üsző kisebb és nincs szarva, vajjon nő-e neki még szarva?
- Igen.
- Ahogy hallottuk, az üszőnek is nőhet még szarva, az is ad tejet?
- Nem.

- Tehát akkor tulajdonképpen ökör az üsző is, mert nem ad tejet!

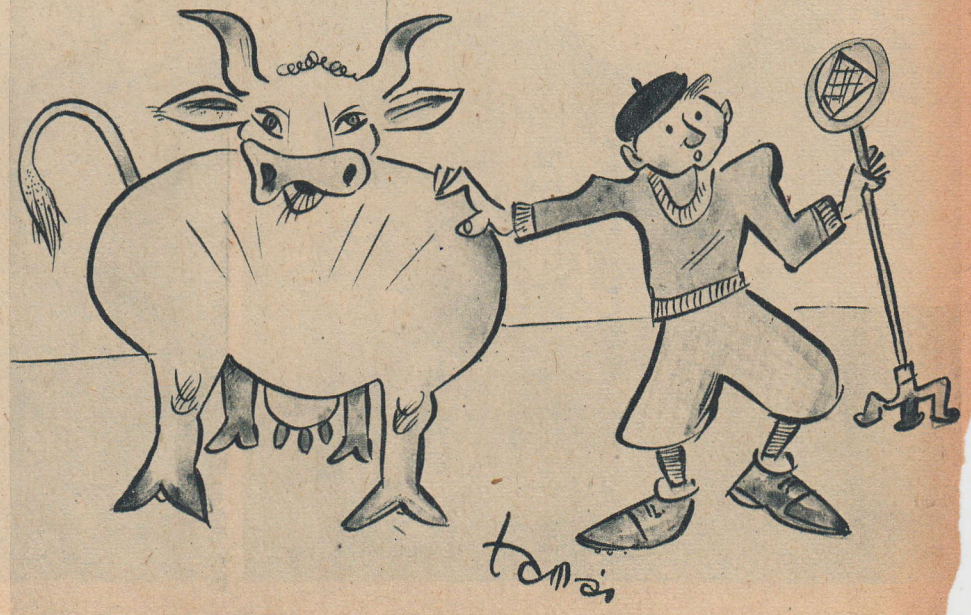
- Nem, az nem ökör.
- De hát kedves néni, maga mondta, hogy nem ad tejet, akkor mi lenne a különbség az üsző és az ökör között?
- Az ökör haragosabb.
- Az ökör haragos? No de miért?
- Mert olyan a természeté.
- En úgy gondolom, az ökör azért haragos, mert nem ad tejet.
- Az meglehet.

- Most újra továbbmegyünk egy pár lépést és különös hangokat hallunk. A tehenek bögnék. Ott hátul, amint látom, sok tehenecke van... Ha nem tévedek azok ugye borjak?

- Ugy van.
- A borjú nagyon kicsinek tűnik a tehén mellett. A borjú tulajdonképpen a tehén gyermeke. Ugye így van, néni?
- Ahogy mondja.
- Amint hallották kedves hallgatóim, a borjú a tehén gyermeke. A tehénnek több borja is van?

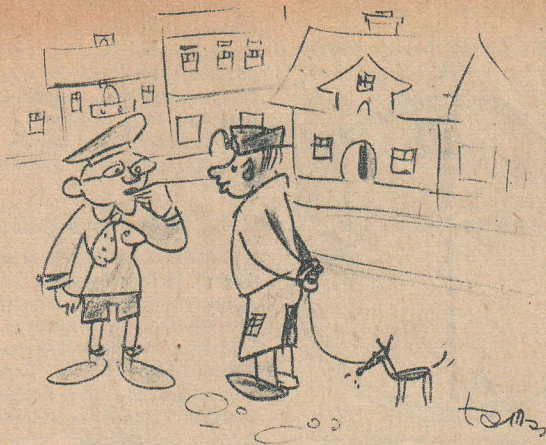
- Igen gyakran van kisborja.
- Ezek mind egy tehén borjai?
- Nem, több tehén borjai vannak itt.
- Komolyan?
- Komolyan.
- Tehát több tehén borjai. Szóval valamilyen borjúóvodában vagyunk. A borjú úgy tudom, nagyon játékos állat, ezek nem szoktak játszani?

- Nem.
- Hát akkor bizonyára betegek.
- Nem betegek ezek.
- Hát akkor miért nem játszanak?
- Nem tudom.
- Ezek úgy látszik nagyon furcsa borjak... Még a játékhhoz sincs kedvük, csak állnak-állnak a helyükön és bámulnak ránk... Nagyon érdekes... Hát bizony sajnos lejárt már az időnk, be kell fejeznünk a közvetítést, de talán a kedves néni akar még valamit mondani kedves hallgatóinknak... De amint látjuk a néni nem akar már semmit sem szólani, köszönjük szépen érdekes beszámolóját. Nagyon sok mulatságos dolgot mondott. A viszont halálra, kedves hallgatóim!

MCSSZ

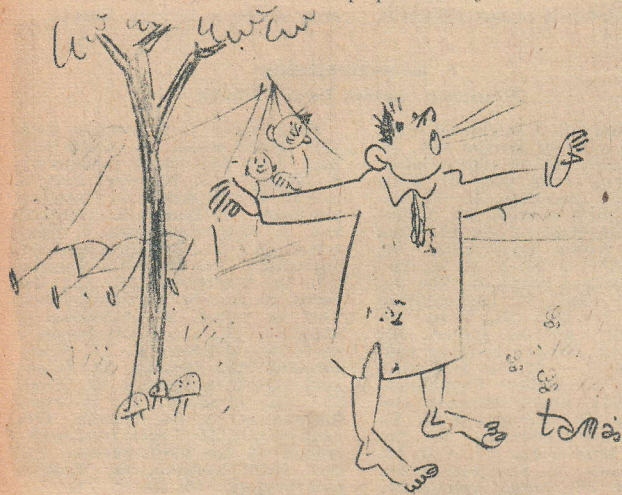
09.5262 1/1

Kukac Karesi dicsekszik, hogy ő meg a papája mindent tud!

Gáz Theobald: Hát akkor mond meg, hány kilométerre van ide a nap?

Kukac: Ezt véletlenül a papám tudja.

Mafla Lajcsi hajnalban kimászik a sátorból és nagyot kukorékol.

Boka Tóni: Mi baja van ennek a szerencsétlennek? Megbolondult?

Csigolya: Á, dehogyan. Tegnap este a kaspörköltnél ő kapta a fejét meg a nyakát.

GAZDASÁGTAN.

Tanító: Melyik a leghasznosabb háziállat?

Cinege: Én tudom, én tudom!

Tanító: Nos?

Cinege: A tyúk.

Tanító: Miért?

Cinege: Mert azt születése előtt és halála után is meg lehet enni!

A cikóriát régóta ismerik, de nem sokan tudják, hogy ebből a növényből, helyesebben ennek a gyökeréből készül több mint 100 esztendeje a mindenki által jólismert

FRANCK CIKÓRIAKÁVÉ

Mindennapi kávénkban naponta asztalunkra kerül, nem árt tehát, ha megismerjük magát a növényt is s foglalkozunk annak termelésével. Miért mondjuk, hogy aranyat ér a gazdának a cikória? Mert

A CIKÓRIA TERMELÉSE A GAZDÁNAK MINDENKOR HASZNOT HAJTOTT

és pedig azért, mert:

1. jó terméseket ad s jó beváltási ára mellett ősszel mindenkor komoly összeg kerül a gazda kezébe,
2. a kiszedett gyökérről levágott fej és cikória levélzete értékes takarmány és minden állat szívesen megeszi,
3. a cikória jó előveteménye a búzának és árpának,
4. miután kapás növény, hozzásegíti a gazdát ahhoz, hogy talajából a gyomot irtsa,
5. általában nincsen sem állati, sem növényi kártevője, tehát a termelése mindenkor biztos,
6. miután szerződés alapján termeli a gazda, beváltási ára mindenkor előre meghatározott s így a leszállításkor nem érik megfélemlítések a gazdát,
7. termelése nem jár nagyobb munkával, mint bármelyik kapás növény termelése.

TERMELJÜNK TEHÁT CIKÓRIÁT!

Mindenki, akit érdekel, kérjen termelési útmutatót! Csupán egy levelezőlapot kell írnia a következő címre:

FRANCK KÁVÉSZERMŰVEK RT.
TERMELÉSI OSZTÁLYA
BUDAPEST 113, POSTAFIÓK 5

s azonnal megküldjük képes termelési útmutatónkat.

A cikória vetéséhez a vetőmagot mérsékelt áron adjuk, vetőgépet és vetőembert díjmentesen küldünk. Megmunkáló szerszámok kölcsönadásával is igyekszünk segíteni azon a gazdán, akinek arra szüksége van, illetve, aki ilyentőlünk kér.

A Magyar Cserkészmozgalom hiv. lapja. Megjelenik havonta kétszer. Kiadja a Magyar Cserkészmozgalom. A szerkesztésért és a kiadásért Nemere János dr. felel.

A Magyar Cserkész előfizetési ára 4.50 pengő. (Egy összegben küldendő be!) Vállalatoknak, jogi személyeknek egy évre 40 pengő. Egyes szám ára 50 fillér.

A postatakarékp. csekk számla száma: 31.428. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V, Nagy-Sándor-u. 6. Cserkészház; telefon: 111-234 és 116-726.

Forrás Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat R.-T. mélynyomása, Budapest, VII, Dohány-utca 12. Felelős vezető: Molnár József

REJTVÉNYEK

A helyes megoldásokat a következő címre küldjétek: „Magyar Cserkész” rejtvénye, Budapest, V., Nagy Sándor-utca 6. Ne a jutalom hasznosítása sarkaljon a megfejtésnél. Az biztos, ha szorgalmas vagy és megérdemled, meg is fogod kapni!

Beküldési határidő: 1944 szeptember 15.

Milyen rejtvényeket küldjünk be közlés céljából:

1. Ötletes, újszerű legyen.
2. Érdekes, lehetőleg cserkészvontakozásút.
3. Rejtvényeink tárgyát főleg a magyar életből, a magyar történelemből és földrajzból vegyük. Mindenekelőtt hazánkkal, ne pedig a külfölddel foglalkozzunk.
4. Szórakoztatók, éppen ezért ne túlnehézsek legyenek!
5. Megfejtés közben tanuljunk is belőle.
6. A fentiek mind vonatkoznak a keresztrejtvényekre is, itt a feltevel még az is, hogy a rejtvény üres (tehát szöveg nélküli) rajzát a nyomdai sokszorosítás céljából tussal húzzátok ki és a helyes megoldást pedig 2 (kettő) példányban mellékeljétek. A közlésre beküldött képrejtvényeket ugyancsak tussal készítsétek el.

Tudnivalók:

Takarékoskodj pénzzel, anyaggal, idővel. Ez rád is vonatkozik: csak a levelezőlapon beküldött megfejtéseidet fogadjuk el. (Pénzt, papírt és borítékot takarítasz meg ezáltal.)

Megfejtéseket több aláírással, pl. órs vagy raj nevében nem fogadjuk el, mindenki igyekezzék saját maga megfejteni a rejtvényeket és egyénileg beküldeni azokat.

Felesleges a rejtvények neveit, címeit vagy magát a rejtvényt megismételni. Elegendő közölni a rejtvény számát és annak megfejtését. Figyelmen kívül hagyjuk azok megfejtését, kik a lap megcsonkításával egyes kivágott részeket küldenek be.

Az 1944 augusztus 15-i Magyar Cserkész rejtvényeinek megfejtése:

1. TAKAR SZAKADÓ ASZAKADÉK ERŐSAKARATU MEGAKADÁS SZAKADT VAKAR
2. A szemmérték. Kalotaszegen. Vágóhidra. Máramaros. Tejút. Deákne vásznát. 1777-ben. Dnyeper. Kolostor. A kút-gém.
3. M; MA; MAR; ROMA; MARON; MORCAN; SAN MARCO; MARCONA; ROMANA; AROMA; AROM; ARA; AA; A.
4. 36-an voltak.
5. S mint mikor két hegyről össze-fut a patak, — A kettőre könyvek egybezsakadnak.
6. Vaddisznó.
7. Vízszintes sorok: Börtönök, erős, éles, tömb, mezz, Emil, alee, juha, mult, Etus, Amál, Sajó, Géza, es, as, ek, ol, tata, Orás, Iskáriót.
Függőleges sorok: Beteljesedett, öröm, rómi, T. S. B. L. Néma, ölel, keze, Szent László, utas, juh, ásók, maga, UME, láza, akó, mar, ésk, író, ti, ás.

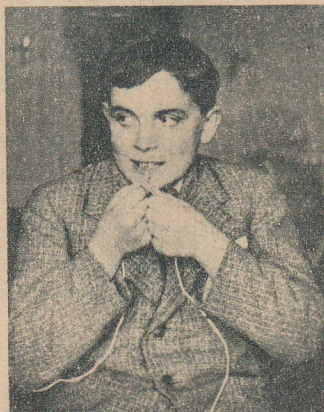
1. Milyen fának a törzse ez?

2. Villám-talány

1. Egy db téglát 2 kg-ot és egy 1/2 téglát nyom. Kérdés: 7 és 1/2 téglát milyen súlyos?
2. Achmed Ali török hadvezér azt a parancsot kapta, hogy a sztambuli várat (mely tudvalegőleg négyzet alakú) mindegyik oldalán 1000—1000 emberrel védje. Igen ám, de Alinak csak 3000 katonája volt! Hogy oldotta meg mégis ötletesen a rábizott feladatot?

3. Suta Peti ügyeskedik

Te is Petihez hasonlóan szoktad a csomót kioldani? Ha nem, miért nem?

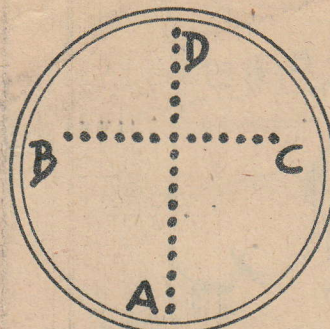
4. Arany János költeményeiből

1. Kondorosi csárda mellett, gulya, ménes ott delelget.
2. Még az égre fölnezhetne, arra sincsen semmi kedve.
3. Majd vigasság: zene, tánc, bor, tartja ébren a főlházat.
4. Aztán — no, hisz úgy volt! Aztán elesett.
5. Szívemen hordom én a te hazatérted.
6. Jaj! valami ördög... vagy ha nem, hát kis nyúl!
7. Megtiporva az erényt, az észet, míg a vétek irigységre kész.
8. Nem szeretett ez a tudós semmit a világon.
9. Dalos Eszti szép leány volt, de árva.
10. Levágva népünk ezrei, halomba, mint kereszt.

Arany melyik költeményeiből valók a fenti részletek?

5. Rejtélyek rejtélye

Beküldte: Csomó László, Pereszlény

Egy gazdag ember az ábra szerint rakta be pánccs szekrényébe gyémántjait. Mégpedig úgy, hogy „A”-tól „B”-ig, „A”-tól „C”-ig és „A”-tól „D”-ig olvasva mindig 17 db-ot számlált. Egy borongós téli reggelen azonban a pánccs szekrény kulcsait otthon felejtette.

7. Keresztrejtvény

Készítette: Kovács László, Sopron

Vízszintes: 1. A cserkészzet célja. 13. Zene felc. 14. Mongol kán. 15. Helyhatározó szó. 16. Ajtay Gábor. 17. A sátor ettől véd. 18. Félíg gebe. 19. Vívóeszköz. 21. Ékezetel a csillagok hazája. 22. Táborban a szalmazsák pótolja. 23. Etlen réz. 24. Végén k-val faház. 26. Szobabehárók. 29. Y. A. 30. Van elég bátorságod hozzá. 32. Szél. 34. Ékezetel kinyit. 36. Helyhatározó szó. 37. Növény. 38. Rang. 39. Gyöngyszül. 40. Az emberi erőt pótolja. 42. Minden cserkésznyak-kendő idővel... 35. Ok. 46. Fürdőhely. 47. ... Robert Stempeson (1859—1941) angol tábornok első fűcserkész. 48. Szibériai folyó. 49. Eltörtelt cserkészeszköz. 50. Ma kevés az ilyen lakás. 51. Nyit. 53. Hirtelen hűz. 55. Spooeteszköz. 56. Betű fon. 57. Alföldi ruhadarab. 69. Periklesz utóda. 61. Y-nal vármegye. 64. Jó cserkésznek mindig akad. 65. Felkiáltószó. 66. Alba... 68. Fordítva hangjegylap. 70. Összetett mássalhangzó. 71. Nóta. 72. Fiú. 73. Leánynev. 75. Uk. 76. Idegen leánynev. 77. Forráspatak. 78. Hangszer. 80. Helyhatározószó. 82. Azonos betűk. 83. A vízszintes 47. 1908-ban adta ki megalapozó könyvül.

A furfangos ravasz inas ezt kihasz-nálva, nagy ügyesen ellopott a gyémántokból kettőt, úgyhogy a gazdája hazaérve, a megszokott módon számlálva a gyémántokat, nem jött rá a lopásra.

Mit gondoltok, milyen ravasz módon emelt el 2 gyémántot az inas?

6. Furcsa fogadás

Két lovas igyekezett a szomszéd faluba. Furesa fogadást kötöttek: az nyeri meg a tétet, amelyiknek a lova később ér be a kitzótt faluba. Utközben az árnyas forrásnál megtitatták lovaikat és lepihentek. Nemsokára egy öreg koldus ült le melléjük. Ennek is elmondták a különös fogadásukat. Az öreg párpercig gondolkodott, majd mind-egyiknek a fülebe sügött valamit. Mind a két férfi mint a villám felugrott, lóra kapott és elvágtatott a falu irányába.

Mit gondoltok, mit sügött az öreg ember a lovasok fülebe?

Függőleges: 1. A cserkész kedvelt foglalkozása. 2. Céllovésnél jelzi, hogy nem talált (műszóval). 3. Kutya. 4. A táborban ilyen a rosszul sikerült metélt. 5. Ékezetel altatószer. 6. Banat. 7. Izomban van. 8. Helyhatározórag. 9. Ékezetel lét. 10. Rugalmasságukért használják. 11. Majdnem egészen túl. 12. Sátor típus. 19. Akt keverve. 20. Szóvég. 24. Sátor kötéllal teszi az ember. 25. Névelővel a vízszintes 47., a búr háborúban e város hős védelmezője. 27. Nehéz ébresztő után felverni. 28. Rendgyakorlatok (műszóval). 31. Föld. 33. Vízi kirakodó. 35. A kínai filozófiában az út, igazság, törvény (TAO). 41. Végén t-vel sakk-műszó. 43. Ina betűi keverve. 44. Odu betűi keverve. 45. Erdélyi határfolyóknak. 49. B. N. E. 52. Falusi rag. 54. Nem igazi csata. 58. Spanyol tánc. 60. Fonat keverve. 62. Fordítva is ugyanaz. 63. Ókori egyiptomiak istene. 64. A Pireneus legnagyobb vízterületű folyója. 67. Felkiáltószó. 69. Turban eleje. 74. Szúr. 78. Fordítva rag. 79. Atlán tan. 80. Fordított rag. 81. A. Y.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13		14					15				16
17			18			19		20			21
23			24			25		26		27	28
30				31			32			33	34
36											35
40											
46											
50											
53											
57											
63											
66											
70											
74											
77											
83											

Megfejtésül beküldendő a vízszintes 1., 83. és a függőleges 1. sorok.